

BULETINUL INFORMATIV **STOP FALS!**

nr. 2
(ianuarie – aprilie 2021)

GÂNDEȘTE CRITIC!

Ediție realizată de:

Mariana Jacot, reporteră la Asociația Presei Independente (API)
mariana.jacot@api.md

Redactora ediției:

Lilia Zaharia, coordonatoare editorial API/Stopfals.md
lilia.zaharia@api.md

Design: Angela Ivanesi

Chișinău, 2021

www.stopfals.md

Acest Buletin este editat de Asociația Presei Independente (API), în cadrul proiectului „Dezvoltarea gândirii critice în rândul populației rurale, elevilor și viitorilor profesori”, finanțat de Ambasada Statelor Unite ale Americii (SUA). Conținutul buletinului este responsabilitatea exclusivă a API și nu reflectă neapărat opiniile Ambasadei SUA.

DIN SUMAR

- 3** Cum ne ajută gândirea critică și de ce trebuie s-o dezvoltăm?
- 4** FALS: Un angajat a furat vaccinul contra COVID-19 în Germania și a aflat că e radioactiv
- 6** FALS: Un experiment arată că testele pentru COVID-19 ies pozitive la Coca-Cola
- 8** FALS: Vaccinul Pfizer-BioNTech provoacă infertilitate
- 10** FALS: Noul coronavirus este o bacterie și se tratează cu antibiotic
- 12** FALS: Din cauza deficitului de vaccin occidental, UE „se uită” la produsul rusesc Sputnik V
- 14** Dezinformarea care te ia cu ametele — mediile pro-Kremlin despre programele de vaccinare din Rusia și țările din vecinătatea UE
- 15** FALS: Masca de protecție conține viermi sau nanotehnologii
- 17** Filmuleț fals: La microscop, în vaccinul produs de Pfizer ar fi fost depistate nanocipuri
- 19** Vaccinarea anti-COVID. Totul despre „cipuri, posibilitatea de a schimba ADN-ul uman, aluminiu, mercur și atacul la demografie”
- 21** FALS: Oamenii mor de alte boli, iar în statistică se indică cauza decesului COVID-19
- 23** 5 cele mai frecvente cauze de deces în R. Moldova
- 24** Semnalați falsurile pe [Semnale.stopfals.md!](http://Semnale.stopfals.md)

CUM NE AJUTĂ GÂNDIREA CRITICĂ ȘI DE CE TREBUIE S-O DEZVOLTĂM?

Lumea s-a tulburat și parcă s-a înrăit zilele astea. Pare că fiecare vrea ceva de la noi. Să stăm în casă. Să purtăm mască. Să fim solidari. Să ajutăm. Să donăm. Iacă, acum vine și Asociația Presei Independente să ne ceară: cică să gândim critic. Oare asta ce-o mai fi și cât o mai costa?

Deja, cu aceste două întrebări, am făcut primul pas spre exercițiul gândirii critice. Pentru că, deși sună complicat, gândirea critică înseamnă, înainte de orice, să pui întrebări. De mult timp, sistemele de educație din țările noastre – includ aici și România, căci problemele sunt aceleași – s-au axat pe capacitatea elevului de a memora și reproduce informații. Așa am fost învățați: profesorul întreabă, noi răspundem. Asta am așteptat, ani la rând de la mass-media: să ne spună „adevărul”. Dar ce e de făcut când mass-media – cu formele sale mai vechi sau mai noi - ne înșală așteptările și încearcă să ne ducă de nas? Ce e de făcut când își pun ecusonul de „jurnalist” oameni care nu au nimic de a face cu această meserie, oameni care sunt plătiți pentru a suci gâtul adevărului astfel încât acesta să privească doar într-o parte?

Ne străduim să ne punem întrebări. Cine a scris lucrul acesta pe care îl citesc? Ce știm – sau ce putem afla – despre acest autor? A mai scris și prin alte părți? Ce spun alții despre el – o fi serios? Și articolul acesta de-l citim, sau programul pe care-l privim – ce idee ne propune? Ne cere să credem ceva sau pe cineva pe cuvânt, fără argumente? Ne cere să facem ceva? Iar ceea ce zic ei că trebuie să facem – este în avantajul nostru? Ne ajută? ne face bine? Dar ziarul acesta pe care îl cumpărăm, sau canalul cu care ne petrecem seară de seară – oare ce hram poartă? Sunt ei cinstiți, le pasă lor de noi sau doar zic așa, să ne amăgească?

Și uite-așa, încetul cu încetul, vom reuși să mai cernem din puhoiul ăsta de informații, de voci care strigă din toate direcțiile, să ne capteze atenția, care să ne sperie, care să ne îmbie, care să ne pună faptele frumușel pe masă și să ne lase să gândim cu capul nostru. Ca un om mare.

Haideți să arătăm că am terminat-o cu școala aceea care pregătea „papagali”. A pune întrebări materialului jurnalistic nu este doar un gest de maturitate, ci și o investiție într-un mediu de presă curat, un semn pe care îl dăm jurnaliștilor care își fac cinstit meseria că, așa cum noi contăm pentru ei, așa contează și ei pentru noi. Și pe noi.

Vă întrebați acum cine sunt eu și ce treabă am de vin să vă spun acestea? E bine, sunt întrebări bune, care arată că deja gândirea critică își întărește rădăcinile.

Ioana Avădani,
președinta Centrului pentru Jurnalism Independent din România

VERIFICAT.AFP.COM

FALS: Un angajat a furat vaccinul contra COVID-19 în Germania și a aflat că e radioactiv

AUTOARE: MARION DAUTRY (AFP BELGRAD)

(publicat la 07 Ianuarie 2021)

O postare care conține o fotografie a unei seringi, cu un lichid verde care strălucește, a fost distribuită de peste 32.000 de ori pe Facebook în trei săptămâni. Autorul susține că imaginea descrie un flacon de vaccin, aparent împotriva COVID-19, pe care l-ar fi furat un angajat al Institutului Federal German pentru Droguri și Dispozitive Medicale (BfArM), l-ar fi testat acasă și ar fi dovedit că este radioactiv. Afirmatia este falsă: BfArM nu deține niciun vaccin care să fi fost furat, deoarece nu este responsabil de aprobarea vaccinurilor.

Postarea a fost publicată pe [Facebook](#) pe 15 decembrie 2020. În această postare, distribuită de peste 32.000 de ori, textul care introduce fotografia spune: „Tot ce-i posibil. Lucrez la BfArM (Institutul Federal de

Medicamente și Dispozitive Medicale) și am reușit să strecor o fiolă a vaccinului în secret pentru a-l putea analiza acasă. Ceea ce am descoperit este că acest presupus vaccin strălucește în întuneric și este ușor radioactiv. Acasă am măsurat aprox. 70 microsievvert pe oră. Destul pentru a provoca boli și daune genetice. Ar putea fi radiu în acest vaccin. Avertizează-i pe toți ceilalți despre această nebulie!!! Iată o poză cu „vaccinul” pe care l-am putut scoate din fiolă cu seringă. Primit pe messenger”. Afirmția circula și în [sârbă](#), [germană](#) și [italiană](#). Însă povestea este inventată: Institutul Federal German pentru Medicamente și Dispozitive Medicale nu este însărcinat cu aprobarea vaccinurilor și, prin urmare, NU ARE vaccinuri care să fi putut fi furate. Astfel, este imposibil ca un angajat să fi furat un vaccin pe care acest institut nu-l are.

Vaccinurile nu sunt radioactive

Chiar dacă radițiile pot fi utilizate în dezvoltarea unor vaccinuri, acestea nu le fac radioactive. În ceea ce privește radiul, acesta nu este un ingredient utilizat în vaccinuri, nici în noile vaccinuri împotriva COVID-19.

Radiul nu este inclus nici pe [lista componentelor](#) vaccinului Pfizer-BioNTech (BNT162b2), primul vaccin aprobat de Agenția Europeană a Medicamentului pentru utilizare în UE. Compoziția vaccinului a fost publicată și de [Agenția Federală pentru Medicamente](#) (FDA) din Statele Unite, care l-a aprobat pe 11 decembrie, și de [Agenția de Reglementare a Medicamentelor și Produselor Medicale din Marea Britanie](#), instituții însărcinate cu revizuirea și aprobarea vaccinurilor. FDA a publicat și compoziția vaccinului Moderna, [autorizat](#) în UE pe 6 ianuarie. Radiul nu este un ingredient al acestui vaccin”, a explicat [Morgane Bomsel](#), cercetător la Institutul de Cercetare Biomedicală Cochin din Paris, într-un e-mail către AFP Belgrad, la 15 decembrie 2020.

Cei care fac campanie împotriva vaccinării de zeci de ani răspândesc informații false despre ingredientele utilizate în vaccinuri, concentrându-se acum pe noile vaccinuri împotriva COVID-19. AFP Australia a dezmințit pe 14 decembrie afirmația că [formaldehida din vaccinuri ar provoca leucemie](#) la copii. AFP Cehia și AFP Belgrad au dezmințit, de asemenea, afirmația falsă că ar exista [celule de fetus avortat](#) în vaccinul AstraZeneca/Oxford, iar AFP România a dezmințit afirmația falsă că prima vaccinare împotriva COVID-19 în România ar fi fost efectuată cu o seringă goală.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul [Verificat.afp.com](#))

VERIFICAT.AFP.COM

FALS: Un experiment arată că testele pentru COVID-19 ies pozitive la Coca-Cola

AUTOARE: EVA WACKENREUTHER (AFP GERMANIA)
(publicat la 13 ianuarie 2021)

O postare care distribuie un articol și un videoclip în care un politician austriac pare să arate că un pahar de Coca-Cola iese pozitiv la testul COVID-19 a fost distribuită de peste 400 de ori pe Facebook într-o lună. Postarea sugerează că videoclipul demonstrează că testele COVID nu sunt utile la detectarea bolii. Cu toate acestea, experimentul politicianului este înșelător. Diferiți experți, precum și producătorul testului, au spus că politicianul nu a efectuat testul în mod corespunzător.

Articolul a fost publicat pe [Facebook](#) pe 23 decembrie 2020, iar videoclipul îl arată pe Michael Schnedlitz, membru al Partidului Libertății

**Un experiment arată
că testele pentru
Covid ies pozitive la
Coca-Cola?**

ÎNȘELĂTOR

AFP

din Austria (FPÖ, populist de dreapta), folosind Coca-Cola pe un test rapid antigen, în sediul Consiliului Național (Parlamentul) din Austria, într-o încercare de a demonstra că testul nu este sigur în detectarea COVID-19. Schnedlitz a înmuiat în Coca-Cola un bețișor de test antigen, spunând că vrea să arate „cât de inutile și înșelătoare sunt aceste teste de masă”. După câteva minute, el a ridicat testul și a spus: „Domnule Președinte, s-ar putea să avem o problemă aici. Avem un test pozitiv de coronavirus în parlament, deoarece această Cola a dus la un test pozitiv de coronavirus”.

Ce demonstrează experimentul politicianului?

Nimic. Afirmția că testele rapide antigen nu sunt sigure este falsă. Rapiditatea rezultatului indică asupra faptului că Schnedlitz a folosit un test antigen. Spre deosebire de testul PCR care este capabil să identifice materialul genetic al coronavirusului, testul antigen verifică proteinele din jurul virusului. Dacă sunt detectate, aceste proteine se leagă de anumiți anticorpi, ducând la un rezultat pozitiv. Deși calitatea testelor poate fi diferită în funcție de tipul acestora, totuși cele mai multe sunt destul de exacte, concluzionează un studiu al Clinicii Universității Charité din Berlin.

Testele rapide antigen nu sunt făcute pentru a fi testate pe alimente

Contactați de AFP, experții din domeniile imunologiei și biochimiei au declarat că testele pot produce rezultate valide numai dacă sunt aplicate corect. Ca răspuns la afirmația înșelătoare a lui Schnedlitz, Dialab, producătorul testului rapid antigen, a spus că politicianul nu a efectuat testul corect.

Compania a postat pe 12 decembrie 2020 un videoclip pe Facebook, în care a demonstrat cum se face un test rapid antigen. „Pentru un test corespunzător, proba este întotdeauna agitată mai întâi într-un lichid care menține pH-ul constant”, se arată în postare. Dacă este făcut corect, testul antigen pe Coca-Cola iese negativ.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul [Verificat.afp.com](https://www.verificat.afp.com))

FALS: Vaccinul Pfizer-BioNTech provoacă infertilitate

AUTOARE: MARIANA JACOT

(publicat la 27 ianuarie 2021)

Unele site-uri cu profil religios și anti-vaccin publică și promovează pe rețelele sociale articole în care afirmă că vaccinul BioNTech/Pfizer provoacă infertilitatea, făcând trimitere la petiția a doi medici care ar fi avertizat Agenția Europeană a Medicamentului (EMA) cu privire la acest risc. Până în acest moment nu există niciun studiu care să demonstreze că vaccinul împotriva COVID-19 produce infertilitate, iar medicii ginecologi și obstetricieni spun că pentru a ajunge la această concluzie trebuie făcute cercetări îndelungate și aprofundate.

Colaj: Stopfals.md

Pe 15 ianuarie 2021, portalul Flux.md, gestionat de fostul politician Iurie Roșca care promovează diferite teorii ale conspirației, a publicat articolul în limba engleză „Pfizer researcher warns of vaccine fertility threat” (în traducere: „Un cercetător Pfizer avertizează că vaccinul amenință

fertilitatea”). Textul publicat de Flux.md a fost preluat integral de pe site-ul suedez Etnostra.com, care îl citează pe fostul cercetător al companiei Pfizer, Michael Yeadon. Împreună cu medicul german Wolfgang Wodarg, acesta a trimis o petiție Agenției Europene pentru Medicamente (EMA), cerând să oprească studiile clinice din a treia fază pentru vaccinul anti-COVID-19, deoarece „vaccinul ar putea bloca o proteină care este crucială în formarea placentei”. În articol [se mai spune](#) că unele vaccinuri pot preveni dezvoltarea placentelor la femeile însărcinate, rezultând că femeile vaccinate devin, în esență, infertile.

Petiția conține o serie de afirmații nesusținute științific

Într-un comunicat publicat pe site-ul oficial [Vaccinare-covid.gov.ro](https://vaccinare-covid.gov.ro) este menționat că petiția conține o serie de afirmații nesusținute științific. „Dacă ipoteza din petiția menționată ar fi adevărată, atunci ar fi trebuit să se constate o rată crescută a avorturilor în rândul gravidelor infectate cu virusul SARS-CoV-2, pentru că este declanșat răspunsul imun în mod natural în urma infecției. Acest lucru nu a fost demonstrat până în prezent prin studii științifice. Studiile științifice au arătat că infecția cu virusul SARS-CoV-2 în primul trimestru de sarcină nu predispune la avort”.

Pfizer: „Nu există date care să sugereze că vaccinul provoacă infertilitate”

Afirmația este dezmințită și de compania producătoare de vaccin. Într-un comunicat publicat pe 6 ianuarie 2021 pe pagina oficială [Pfizer.com](https://www.pfizer.com), compania anunță că studiile privind vaccinul COVID-19 nu au raportat până acum niciun fel de probleme serioase de siguranță. „Nu există date care să sugereze că vaccinul Pfizer-BioNTech provoacă infertilitate”, se spune în comunicat. Portalul american [Wkyc.com](https://www.wkyc.com), care a verificat această afirmație, scrie că cercetătorul Michael Yeadon, menționat în articol, nu mai lucrează pentru Pfizer.

Medic ginecolog: „Nu există legătură între vaccinare și producerea infertilității”

Ginecologa și obstetriciana Rodica Comendant, conferențiară universitară și directoarea Centrului de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive din R. Moldova, spune că vaccinul este nou și încă nu există studii care să demonstreze impactul pe termen lung asupra fertilității umane. „Este încă prematur să afirmăm dacă acest vaccin influențează asupra fertilității umane, fie că vorbim de bărbați sau femei. Astăzi niciun medic, dacă este o persoană onestă și corectă, nu poate să spună lucruri care nu sunt verificate. Fără a avea studii și argumente, am induce în eroare opinia publică”. Doamna Comendant a precizat pentru [Stopfals.md](https://www.stopfals.md) că nu există nicio legătură între fertilitate și vaccinare. Din spusele ei, infertilitatea atât la femei, cât și la bărbați, este cauzată de mai mulți factori, cum ar fi infecțiile cu transmitere sexuală sau diverse maladii care contribuie la impermeabilitatea trompelor uterine, ea poate fi cauzată de sarcinile intrauterine, de diferite dereglări hormonale, incompatibilitatea dintre parteneri etc.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul [Stopfals.md](https://www.stopfals.md))

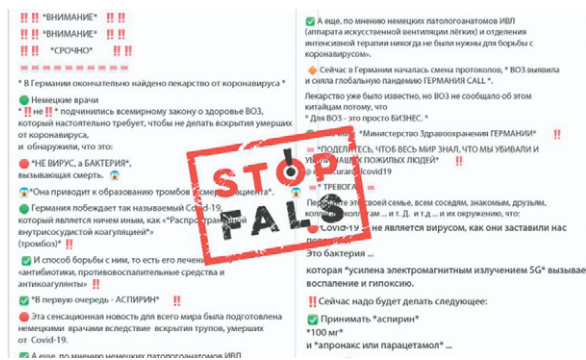

STOPFALS.MD

FALS: Noul coronavirus este o bacterie și se tratează cu antibiotic

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 5 februarie 2021)

Câțiva cititori ne-au sesizat pe platforma [Semnale.stopfals.md](https://semnale.stopfals.md) că pe rețelele sociale este distribuită o postare în care se spune că medicii din Germania au găsit un tratament împotriva coronavirusului. În text se afirmă că noua infecție este provocată de o bacterie, nu de un virus, și se tratează cu antibiotice sau aspirină. Aceste afirmații sunt false. COVID-19 este provocat de un virus, iar antibioticele nu se utilizează în tratament, ele se prescriu rareori și doar dacă se demonstrează o infecție bacteriană concomitentă. Tratamentul anti-COVID-19 este adaptat și aprobat prin protocoale clinice locale și se stabilește în funcție de patologiile pacientului.

Colaj: Stopfals.md

În [postarea](#) publicată pe Facebook se spune că „în Germania a fost descoperit un tratament împotriva COVID-19, iar medicii germani au descoperit că coronavirusul nu este un virus, ci o bacterie care provoacă moartea”, după formarea de cheaguri de sânge. În același text se afirmă că tratamentul se face cu „antibiotice, medicamente antiinflamatoare și anticoagulante, și în primul rând – aspirină”. Și că OMS a „eliminat” pandemia. La sfârșitul postării este menționat că sursa acestei informații ar fi Ministerul German al Sănătății. Totodată, internații lor le este propus și un tratament pentru a se trata de COVID-19: «Сейчас надо будет делать следующее: Принимать аспирин 100мг и апронакс или парацетамол» (în traducere: „acum va trebui să faceți următoarele: Luați aspirină 100 mg și apranax sau paracetamol”). Portalul [Stopfals.md](#) a constatat că acest text este o compilare de dezinformări, „presărată” cu unele informații reale. Să le luăm pe rând.

COVID-19 este o boală provocată de UN VIRUS contagios din familia coronavirusilor

SARS-CoV-2 este un virus, nu o bacterie, care a fost identificat pentru prima dată în decembrie 2019, în orașul Wuhan, China, iar acest lucru a fost dovedit de sute de studii din întreaga lume. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), boala se transmite pe cale aeriană, prin aerosol expirat de o persoană purtătoare de virus, inclusiv asimptomatică.

Antibioticele NU se utilizează în tratamentul COVID-19

Referitor la antibiotice, Adrian Belii, șeful Departamentului de anestezie și terapie intensivă din cadrul Institutului de Medicină Urgentă din Chișinău, menționează că nicio maladie virală, inclusiv virusul SARS-CoV-2 și maladia COVID-19, nu va reacționa la antibiotic. Totodată, medicul atenționează că folosirea în exces a antibioticelor duce la o tulburare a florei intestinale.

Tratamentul anti-COVID este adaptat și aprobat prin protocoale clinice locale

Pe pagina oficială a Ministerului Federal al Sănătății din Germania nu există nici o informație că medicii germani ar fi găsit un tratament pentru COVID-19. Experta internațională în sănătate publică Ala Tocarciuc susține că majoritatea schemelor de tratament actuale includ medicamente utilizate pentru tratarea diverselor simptome, cauzate de coronavirus. Este un tratament aprobat prin protocoale clinice locale, fără evidență dovedită și colectată prin studii clinice clasice. Același lucru a fost confirmat și de Adrian Belii care a precizat că tratamentul anti-COVID-19 este același în toate țările, iar pacientul infectat este tratat diferit, în funcție de patologie și de starea acestuia.

A. Belii lucrează în secțiile de COVID-19 de la începutul pandemiei și le recomandă internaților să nu creadă în postările suspecte distribuite pe Facebook și să caute doar informații din surse oficiale: „Medicina se învață șase ani la universitate și mai mulți ani la rezidențiat. La noi însă foarte multă lume se dă cu părerea în medicină, interpretează informația sau o modelează în funcție de miturile sau de convingerile personale. De aceea fiți atenți cu așa gen de informații și luați medicamente doar la indicația medicului”.

În concluzie, OMS nu a „eliminat” pandemia, iar oamenii de știință studiază alte sute de tratamente potențiale împotriva COVID-19.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

STOPFALS.MD

FALS: Din cauza deficitului de vaccin occidental, UE „se uită” la produsul rusesc Sputnik V

AUTOARE: MARIANA JACOT

(publicat la 22 februarie 2021)

Portalul cu politică editorială pro-Kremlin [Sputnik.md](#) a publicat un articol în care afirmă că Uniunea Europeană resimte un deficit acut de vaccinuri împotriva COVID-19, ceea ce i-ar putea determina pe europeni să se uite spre vaccinul rusesc Sputnik V. Jurnaliștii au speculat și interpretat declarația președintei Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, care a vorbit în plenul Parlamentului European despre întârzierile la producția și livrarea vaccinurilor de către producători către statele UE, dar și afirmația anterioară a cancelarei germane Angela Merkel care s-ar fi arătat deschisă aprobării vaccinului Sputnik V. Textul publicat de Sputnik.md, ca și alte articole ale presei pro-Kremlin, promovează vaccinul Sputnik V ca fiind cel mai bun și mai util pentru UE. Observatorii europeni atenționează că Moscova folosește Sputnik V ca un instrument geopolitic pentru a manipula democrațiile occidentale.

Făcând referire la declarația președintei CE, Sputnik.md a publicat articolul „Deficitul de vaccinuri determină UE să se uite spre Sputnik V”, în care afirmă că „*producătorii occidentali de vaccinuri împotriva coronavirusului nu fac față obligațiilor de livrare a preparatelor. Statele Uniunii Europene riscă să nu primească până la 50 la sută din comenzile contractate anterior*”, iar „*Comisia Europeană a recunoscut că a comis o greșeală atunci când a mizat pe ritmurile de producție promise. Din cauza deficitului, unele state UE sunt nevoite să-și suspende programul de vaccinare în masă*”. În concluzie,

Sputnik.md sugerează că „într-o astfel de situație, Europa ar putea fi ajutată de Sputnik V”. În calitate de argument, portalul menționează despre [studiile clinice](#) publicate pe 2 februarie de revista de specialitate în domeniul medical „The Lancet” care ar fi arătat că vaccinul Sputnik

Colaj: Stopfals.md

V are o eficacitate de aproximativ 92%. Totodată, este amintită declarația Angelei Merkel pentru portalul Ardmediathek.de al postului național de televiziune german ARD, în care ea spune că „*toți cei care obțin o autorizație din partea EMA (Agenția Europeană pentru Medicamente), vor fi absolut bineveniți*”. Sputnik.md a realizat și un reportaj video cu o durată de peste două minute, în care promovează vaccinul rusesc și menționează că Sputnik V urmează să obțină o autorizație pe teritoriul UE.

În discursul său, președinta CE **nu a menționat** că „*Statele Uniunii Europene riscă să nu primească până la 50 la sută din comenzile contractate anterior*”, așa cum a relatat Sputnik Moldova, ci doar a precizat că la nivel european a fost creat un grup de lucru care va intensifica producția de vaccinuri. Același lucru a fost confirmat pentru portalul Stopfals.md și de către Direcția Generală Sănătate și Siguranța Alimentară din cadrul Comisiei Europene. În răspuns se mai spune că la nivel european a fost creat un grup de lucru care va accelera eliminarea blocajelor în producția curentă, ajustarea producției de vaccin la mutațiile de virus etc.

EMA: „Sputnik V a primit doar recomandări științifice”

Afirmația transmisă de Sputnik Moldova că „preparatul (Sputnik V) urmează să obțină o autorizație pe teritoriul UE” este una falsă. Cel puțin, până în prezent (22 februarie 2021), dezvoltatorul rus **nu a depus** la Agenția Europeană pentru Medicamente (EMA) o cerere de aprobare în întreaga Uniune.

POLITICO: „Sputnik este un instrument geopolitic pe care Moscova îl folosește pentru a manipula democrațiile occidentale”

Portalul european Politico.eu menționează într-un articol, publicat pe 17 februarie, tendința dezvoltatorului Sputnik V de a se infiltra pe piața UE. Cu referire la unii observatori de la Kremlin, portalul scrie că raportul din „The Lancet” (care afirmă că Sputnik V este sigur și eficient 92%) ar fi trebuit să tragă semne de alarmă și ar trebui să determine UE să aplice un control mai atent. Ei avertizează că Sputnik V este un instrument geopolitic pe care Moscova îl folosește pentru a manipula democrațiile occidentale, pentru a spori diviziunile și pentru a prezenta Rusia ca un salvator pandemic.

Moscova își promovează tot mai agresiv produsul

Nu este prima dată când vaccinul rusesc este prezentat în presa pro-Kremlin drept „cel dintâi, cel mai bun și singurul care nu are efecte secundare”. Potrivit unei analize publicate pe portalul EUvsDisinfo.eu, al Grupului East StratCom din cadrul Serviciului European de Acțiune Externă, **Moscova își promovează tot mai agresiv produsul, concomitent cu desfășurarea unei campanii dure de dezinformare împotriva vaccinurilor dezvoltate de Pfizer/BioNTech, Moderna sau AstraZeneca, deja aprobate pe piața UE.**

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md*)

Dezinformarea care te ia cu ameteți — mediile pro-Kremlin despre programele de vaccinare din Rusia și țările din vecinătatea UE

(publicat la 26 martie 2021)

Fiecare criză de proporții survenită în sistemul public de sănătate generează zvonuri, teorii ale conspirației și dezinformări intenționate despre proveniența virusului, precum și despre perdanții sau câștigătorii finali ai ulterioarei crize comunicaționale.

În Republica Moldova dezinformarea și teoriile conspiraționale referitoare la vaccinuri sunt promovate de site-urile web marginale care, deseori, se disting printr-o orientare religioasă sau antivaccin. Mediile pro-Kremlin, inclusiv Sputnik.md de limbă română, precum și site-ul Mejdurecie.md elogiază vaccinurile rusești, totodată criticând dur vaccinurile occidentale și pe producătorii acestora. Mediile pro-Kremlin își concentrează atenția pe gestionarea nu prea

eficientă de către UE a propriului program de vaccinare contrapunând în același timp vaccinarea desfășurată cu succes în Rusia. UE este prezentată ca o entitate incapabilă să gestioneze eficient vaccinarea și care recunoaște treptat realizările Rusiei și vaccinul rusesc. În titlurile materialelor publicate apar astfel de expresii: COVID-19 „a fost creat în laborator”, Bătrânii pier „ca muștele: mii de decese cauzate de vaccinuri în UE și SUA”. Biroul local al agenției informaționale Sputnik titrează „Vaccinul AstraZeneca, utilizat și în România, are eficacitate de doar 10 la sută”. Nu rămân în urmă la capitulul titluri manipulatorii nici materialele publicate de alte surse media, bunăoară, site-ul Flux.md: „Israelul instaurează regimul NAZIST-medical”, „Asistentă medicală din Wisconsin, în vârstă de numai 28 de ani, a făcut anevrism și a intrat în moarte cerebrală la 5 zile după a doua doză de vaccin experimental Pfizer bazat pe ARNm”.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Euvsdisinfo.eu)

STOPFALS.MD

FALS: Masca de protecție conține viermi sau nanotehnologii

AUTOARE: MARIANA JACOT

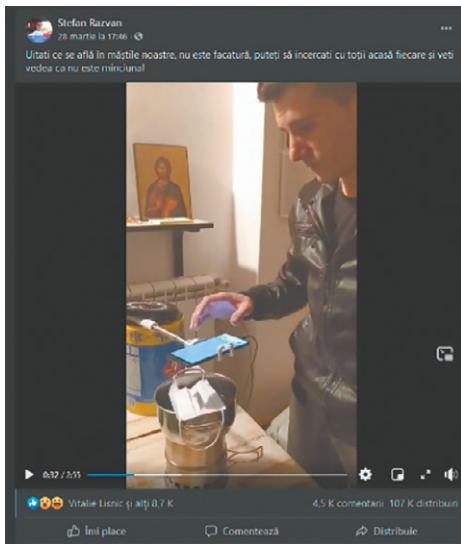
(publicat la 2 aprilie 2021)

Pe rețelele sociale este viral un video în care un tânăr afirmă că măștile de protecție ar conține viermi sau nanotehnologii (n.r. cipuri). La această concluzie el a ajuns după ce a făcut un experiment, punând masca chirurgicală pe o cratiță cu apă fierbinte, iar cu ajutorul unei aplicații instalată pe telefon care mărește imaginea, a filmat ceea ce se vede pe mască. Afirmatia că măștile ar conține viermi sau nanotehnologii este dezmințită de cunoscutul fizician român Cristian Presură, care a făcut un experiment similar și a constatat că „viermii” nu sunt altceva decât scame sau fibre din textilă.

Video-ul a fost filmat de Ștefan Răzvan, un tânăr din județul Tulcea, România, potrivit profilului său de pe [Facebook](#), și publicat pe Facebook la sfârșitul lunii martie.

Colaj

Captură foto

După ce masca s-a încălzit de la aburi, pe ea ar fi început să se miște ceva asemănător unor „viermi” sau „nanotehnologii”, după cum afirmă autorul: „Uitați-vă cum se mișcă acești paraziți sau nu știu cum i-aș putea numi. După părerea mea, este nanotehnologie, de care se vorbește și nimeni nu crede. Și e plină masca. Toate măștile sunt așa. Nu este făcătură, puteți să încercați acasă. Nu este fake. Uitați-vă cum se mișcă și nu numai la umezeală, și la căldură”.

Pe profilul de Facebook al lui Ștefan Răzvan am găsit mai multe filmulețe similare, dar și diferite postări în care se afirmă că măștile conțin nanotehnologii.

Peste 100 de mii de distribuiri

Video-ul despre „viermii din măști” a devenit foarte viral și a fost distribuit, până acum, de peste 108 mii de ori, adunând peste 8 mii de reacții și peste 4,5 mii de comentarii. Dacă unii internați au înțeles că este puțin probabil ca măștile să conțină viermi, alții au crezut. „Este adevărat, am încercat și eu, m-am îngrozit la ce am putut să văd”, a comentat cineva. „Sunt paraziți pe care îi inhalăm și ne distrug organele din corp... asta vor politicieni să ne omoare cu zile” – a scris un alt internaț.

Expert: „Măștile nu conțin nici viermi, nici nanotehnologii”

Solicitat de portalul Stopfals.md să comenteze dacă supozițiile tânărului din Tulcea au la bază un fenomen real, cunoscutul fizician român Cristian Presură, stabilit în Regatul Țărilor de Jos, expert la Centrul de cercetare Philips Research Eindhoven, a filmat un video similar, încălzind țesătura unei măști chirurgicale. Cristian Presură menționează că particulele textile văzute la microscop sunt de fapt scame sau ațe care, din cauza curenților de aer sau de la aburi, se mișcă. „În măști nu sunt viermi, ci avem fibre de textil negru, de la haine negre care au ajuns în mască pentru că am băgat masca în buzunar, pentru că am folosit-o. Întrebarea: de ce se mișcă? În mod normal, în cele mai multe experimente, fibrele de textil nu se mișcă pentru că nu au viață, numai că în experimentul realizat de Ștefan și de ceilalți a fost folosit abur. Aburul a intrat în textil și a rămas acolo și încetul cu încetul – iese la suprafață. Ieșind la suprafață, pune în mișcare fibrele de textil și pare că fibrele se mișcă puțin, se contorsionează și adeseori e și o deformare structurală, pentru că fibrele acelea mici au fost supuse aburului și după aceea își schimbă structura. Iată ce se întâmplă în realitate”, a explicat fizicianul.

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md*)

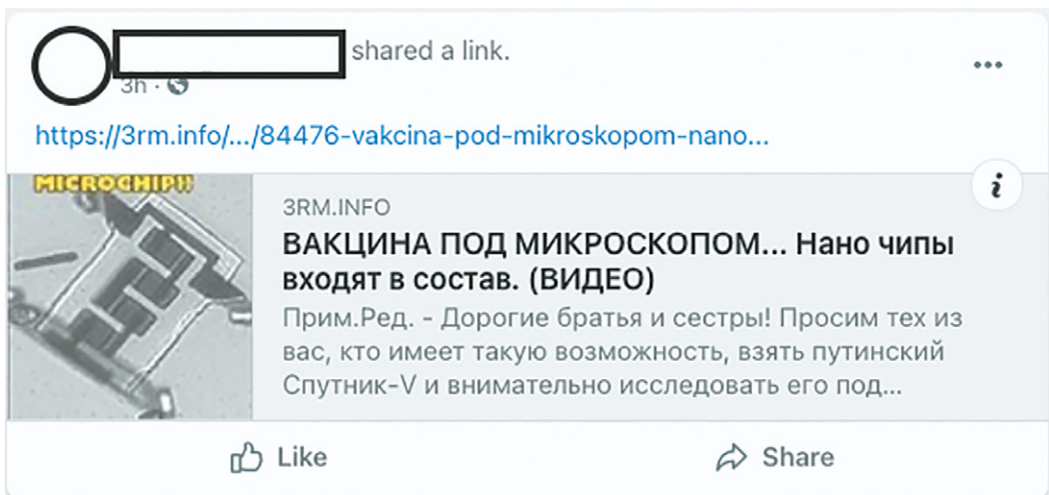
STOPFAKE.ORG (UCRAINA)

Filmuleț fals: La microscop, în vaccinul produs de Pfizer ar fi fost depistate nanocipuri

(Publicat la 6 aprilie 2021)

Filmulețul a fost trucat și montat din mai multe imagini, iar cea cu „nanocipul” a fost preluată dintr-un filmuleț realizat de Universitatea Cornell din SUA despre dezvoltarea de nanoroboți care ar putea fi folosiți în viitor în cadrul unor intervenții complicate. Deocamdată, acest proiect se află la etapa de cercetare, iar roboții nu sunt folosiți în domeniul medicinei.

Utilizatorii unor rețele sociale populare, precum [Facebook](#), [Youtube](#) și [TikTok](#), dar și mai multe [site-uri](#) distribuie un filmuleț în care vaccinul anti-COVID-19 produs de Pfizer ar fi examinat la microscop, iar în componența preparatului ar fi depistate „nanocipuri”. În realitate, filmulețul a fost montat din mai multe imagini, iar [imaginea cu „nanocipul”](#) a fost preluată dintr-un filmuleț realizat de [Universitatea Cornell din SUA](#) despre dezvoltarea de nanoroboți care ar putea fi folosiți în

viitor în cadrul unor intervenții complicate. Totuși, la moment, acesta este doar un concept care nu are nicio legătură cu vaccinurile împotriva COVID-19. La începutul filmulețului trucat, este demonstrată o sticlucă cu vaccinul Pfizer-BioNTech, iar ulterior ca imagini separate apar „rezultatele” văzute la microscop – un microcip și chiar logo-ul Microsoft. Ultima imagine din filmulețul realizat în limba engleză anunță: „*Dacă ați crezut că acest lucru este adevărat și vaccinurile chiar conțin microcipuri atunci (...) sunteți bolnav psihic*”. **Adică însuși filmulețul este unul de satiră.**

Și totuși în mai multe grupuri ale negaționiștilor pandemiei COVID-19 și ale persoanelor care se pronunță împotriva vaccinurilor, astfel de informații sunt răspândite ca fiind veridice. În filmuleț nu se face referire la vaccinul împotriva COVID-19 produs de Pfizer, precum și la vaccinare în general.

Vaccinul împotriva COVID-19 elaborat de Pfizer-BioNTech la fel nu conține careva cipuri. Pe site-ul Administrației SUA pentru Alimente și Medicamente (Food and Drug Administration) sunt plasate informații despre componența și aplicarea anume a acestui vaccin.

„Vaccinul Pfizer-BioNTech COVID-19 conține următoarele ingrediente: ARNm, ALC-0315 = (4-hidroxiutil) azandiil bis (hexan-6,1-diil) bis (2-hexildecanoat), ALC-0159 = 2 [(polietilen glicol) - 2000] – N, N-ditetradecilacetamidă, 1,2-Distearoil-sn-glicero-3-fosfocolină, colesterol, clorură de potasiu, dihidrogen fosfat de potasiu, clorură de sodiu, hydrogen fosfat disodic dihidrat, zaharoză”, este indicat în fișa de informare.

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfake.org*)

Vaccinarea anti-COVID.

Totul despre „cipuri, posibilitatea de a schimba ADN-ul uman, aluminiu, mercur și atacul la demografie”

AUTOARE: MARINA GORBATOVSKI

(publicat la 7 aprilie 2021)

70% din populația R. Moldova nu ar accepta vaccinarea anti-Covid, arată un studiu publicat recent de Ministerul Sănătății. Totodată, pe rețelele sociale circulă tot felul de sperietori despre posibilele efecte negative ale vaccinului. ZdG a colectat mai multe comentarii de pe rețelele sociale, dar a întreat și oamenii din stradă care ar fi temerile lor. Ulterior, am decis ca toate acestea să fie discutate și analizate cu un specialist în domeniu. Ninel Revenco, președinta Comitetului Național de Experti în Imunizare, demontează toate miturile despre vaccin și COVID-19.

Cum se explică faptul că, după vaccinare, patru lucrători medicali din R. Moldova au fost testați pozitiv cu coronavirus?

Se știe că vaccinarea are loc în două etape. După prima doză, nu suntem absolut protejați de a face o infecție. Astfel, fiecare persoană este informată ca și după vaccinare să respecte aceleași reguli, măsuri de precauție. Persoana poate face coronavirus între cele două doze de vaccin. Chiar și după a

doua doză, căci imunitatea se dobândește în vreo două săptămâni de la administrarea ultimei doze. Tocmai de aceasta, nu ne relaxăm, ci respectăm regulile de precauție.

Este vaccinul un atac la demografie? FALS!

Anul 2020 ne-a demonstrat cât de contagios este acest virus și cât de rapid s-a răspândit pe întreg globul, câte persoane au fost infectate, câte au decedat. Toate forțele s-au consolidat pentru a stopa decesul acestora, pentru a stopa răspândirea virusului prin implementarea vaccinului. Astfel de afirmații sunt false, e o dezinformare crasă. Vaccinurile au un singur scop – de a preveni și a stopa boala. Vaccinurile fiind sigure și eficiente, stopează răspândirea virusului și protejează comunitatea de formele grave ale bolii.

Vaccinul a fost dezvoltat ca o modalitate de a controla populația prin introducerea unui microcip de urmărire? FALS!

Niciun vaccin din cele existente azi nu conține cip-uri. Pe de altă parte, să monitorizezi populația e posibil și prin alte metode, cum ar fi telefonul mobil, pagina din rețelele sociale. Referitor la cip, eu nu știu dacă știința a ajuns la un astfel de nivel ca să introducă acest cip în organism, dar dacă și ar fi, noi ar trebui să purtăm o antenă ca să emanăm unde pentru a fi recepționați. Nu știu, e aberant... Chiar dacă ar fi să introducem acest cip, e prea mare ca și dimensiune ca prin seringă, prin ac, să-l introduci. Este un fals, o dezinformare.

„Lumea moare după vaccinare” FALS!

Imediat cum a început perioada de vaccinare, în diferite țări au apărut informații conform cărora, după vaccinare, a crescut numărul deceselor. Aceste cazuri au fost semnalate, dar studierea acestor cazuri clinice nu a găsit nicio cauzalitate între vaccin și cauza morții. Și aceste persoane aveau alte comorbidități. Nu a fost confirmat că vaccinul a provocat decesul acestor pacienți. Și asta declară OMS, Agenția Europeană a Medicamentului. Mai ales că, recent, și Agenția Europeană a Medicamentului a venit cu o reacție, potrivit căreia toate vaccinurile, inclusiv AstraZeneca, sunt sigure, eficiente, iar beneficiul de a se proteja de formele grave de boală sunt net superioare riscurilor provocate de maladie.

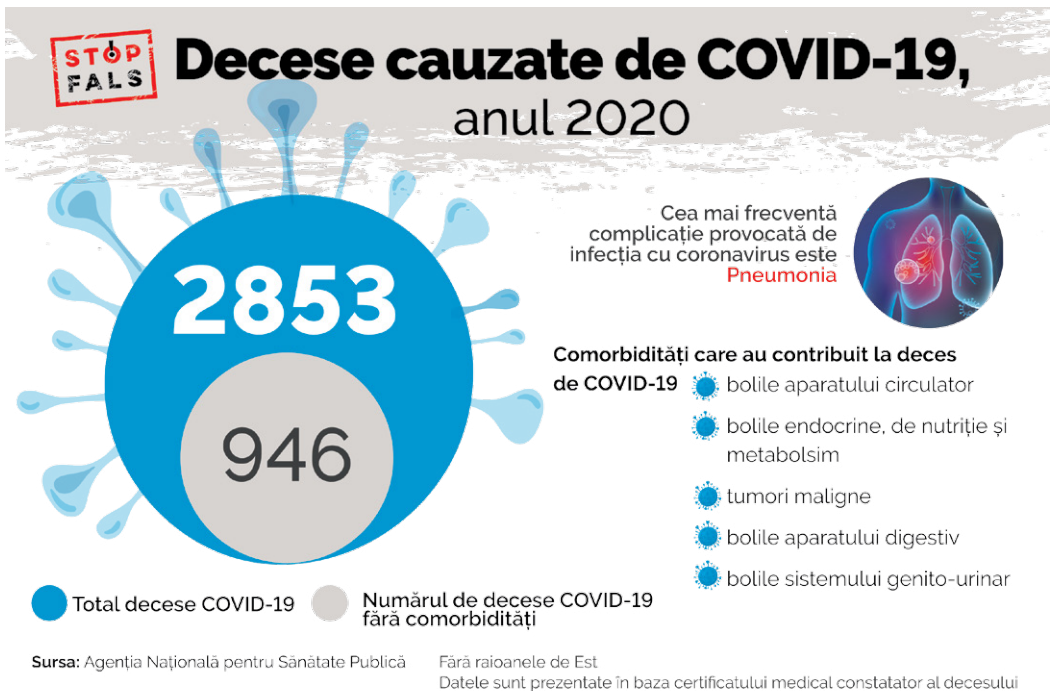
(Articolul integral poate fi citit pe portalul [Zdg.md](#))

FALS: Oamenii mor de alte boli, iar în statistică se indică cauza decesului COVID-19

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 9 aprilie 2021)

De la începutul pandemiei de COVID-19, unii promotori ai teoriilor conspirației afirmă că toate decesele în R. Moldova sunt trecute în statisticile oficiale ca fiind cauzate de noul coronavirus, iar pandemia este una artificială. În realitate, în anul 2020 în R. Moldova au fost înregistrate, în total, 40466 de decese, cu circa 3700 mai multe decât în 2019, inclusiv 2853 de decese au fost cauzate de COVID-19.

Potrivit datelor preliminare oferite portalului Stopfals.md de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, în anul 2020 s-au înregistrat **40466** de decese, ceea ce este cu **10%** mai mult față de 2019, când au fost **36769** de decese. Astfel, anul trecut au decedat cu **3697** mai multe persoane decât în anul 2019 și cu **3266** mai mult decât în anul 2018, când au fost înregistrate, în total, **37200** de decese. Structura mortalității pe principalele cauze de deces, practic, nu s-a schimbat, în ultimii trei ani: cele mai multe decese, au drept cauză bolile aparatului circulator cum ar fi atacul cerebral vascular (AVC) și infarctul, urmate de tumorile maligne, bolile aparatului digestiv, traumele și otrăvirile, bolile aparatului respirator, la care s-a mai adăugat din 2020 și COVID-19.

2853 de decese cauzate de COVID-19

În anul 2020 au fost înregistrate **2853** de decese de COVID-19 (în baza certificatului medical constatator al decesului), cele mai multe persoane decedate având diferite alte comorbidități care au contribuit la deces: boli ale aparatului circulator, boli endocrine, precum *diabetul*, de nutriție, precum *obezitatea*, tumori maligne, boli ale aparatului digestiv, precum *hepatita* și alte maladii ale sistemului urinar, precum bolile de rinichi. În același timp, **946** dintre persoanele decedate nu au avut alte comorbidități. Cea mai frecventă complicație provocată de infecția cu coronavirus este pneumonia.

Rata mortalității din cauza AVC, a bolilor de inimă și a tumorilor se menține

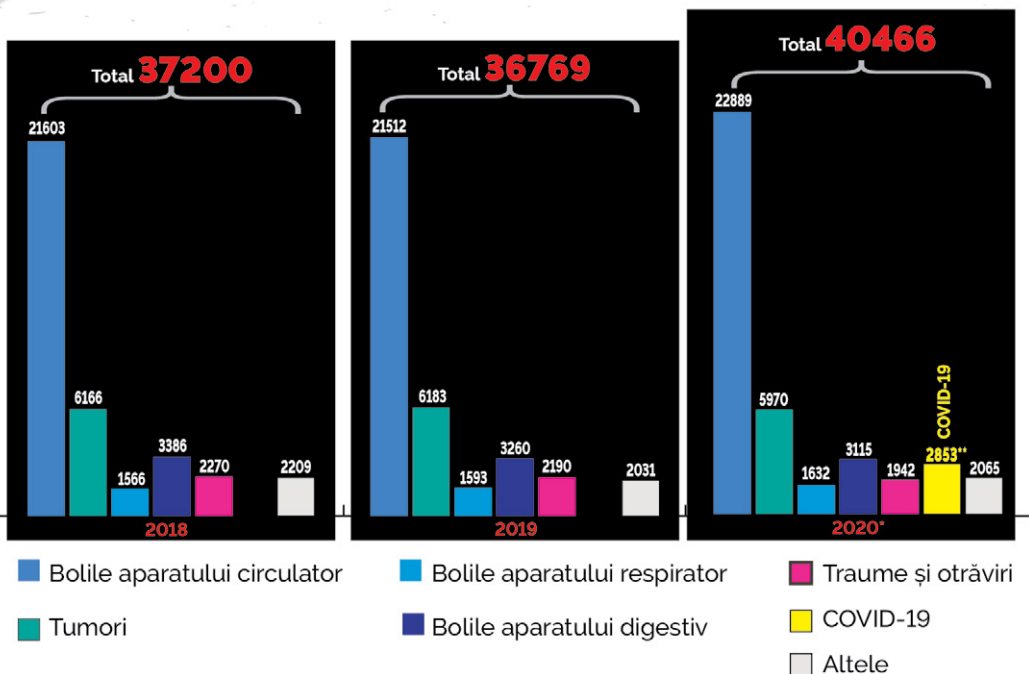
Din datele ANSP și cele oferite de Ministerul Sănătății vedem că în ultimii ani se menține rata deceselor din cauza bolilor cardio-vasculare și a tumorilor. Iar majorarea numărului deceselor în 2020 se explică, în mare parte, prin decesele cauzate de noul coronavirus, inclusiv cele cu alte comorbidități.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

5 cele mai frecvente cauze de deces în R. Moldova

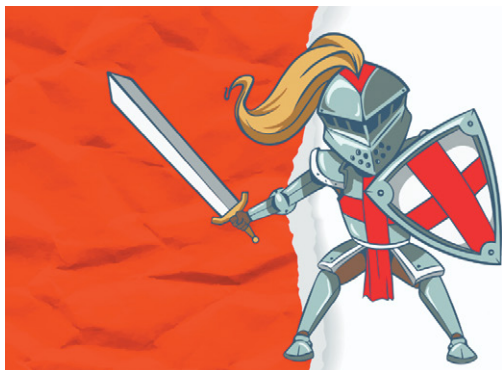
(fără regiunea transnistreană)

Sursa: Agenția Națională pentru Sănătate Publică

*Date preliminare

**Datele sunt prezentate în baza certificatului medical constatator al decesului

AI DEPISTAT UN FALS
ÎN MASS-MEDIA SAU
PE REȚELELE SOCIALE?

Semnaleză-L aici!

Semnalați falsurile pe **Semnale.stopfals.md!**

AUTOARE: LILIA ZAHARIA,
coordonatoare editorial API/Stopfals.md

Portalul Stopfals.md a lansat platforma online [Semnale.stopfals.md](https://semnale.stopfals.md), prin intermediul căreia consumatorii pot semnala știrile false și alte informații care nu corespund adevărului din mass-media sau de pe rețelele sociale. Astfel, oamenii pot expedia link-ul cu informația pe care o consideră falsă, iar jurnaliștii portalului Stopfals.md le vor analiza și, eventual, vor realiza articole de dezmințire a falsurilor.

Platforma **Semnale.stopfals.md** are două versiuni lingvistice, în română și rusă, și poate fi accesată direct sau de pe portalul Stopfals.md. Cititorii care vor dori să semnaleze o dezinformare trebuie să completeze un mic formular și să transmită linkul direct sau altă dovadă a publicării informației pe care o consideră falsă. Jurnaliștii Asociației Presei Independente (API) și ai portalului Stopfals.md vor analiza semnalele, înainte de a le valida. Falsurile raportate și validate vor fi publicate pe **Semnale.stopfals.md** la diferite rubrici, în funcție de tema semnalului. În unele cazuri, semnalele vor fi documentate suplimentar, iar pe portalul Stopfals.md vor fi publicate articole de dezmințire, cu precizarea că falsul a fost semnalat de cititori. Pe aceeași platformă pot fi văzute toate dezinformările raportate, dar și un clasament al consumatorilor care au semnalat falsuri, intitulat Top „Gardienii Adevărului”.

API și echipa portalului Stopfals.md vă îndeamnă să vă implicați în lupta cu fenomenul știrilor false și să semnalați dezinformările din mass-media și de pe rețele sociale.

Să curățăm spațiul informațional împreună!